

Jack Visser toont met zijn maquette hoe het Leeuwarder Spoordokgebied er in zijn ogen uit moet komen te zien. FOTO'S JILMER POSTMA

‘Wolkenkrabbers in groener Spoordok’

Het Spoordokgebied in Leeuwarden verdient veel meer groen en water, vindt kunstenaar Jack Visser. Dat kan met de bouw van hogere woontorens: tot 265 meter hoog.

ERWIN BOERS

Toen Visser deze week de plannen voor de hoogstedelijke bouw in Leeuwarden in de krant zag staan, dacht hij: alwer sa'n neat sizzend plan fan in buro út de Rânestêd. Haal eerst inspiratie op bij creatieve mensen uit eigen provincie, roept Visser op.

Toevallig had hij zelf al veel nagedacht over dit gebied ten westen van het station, waar de gemeente 2500 tot 3000 huizen wil bouwen. Visser behoorde vorig jaar tot een groep cursisten van de Kunstacademie Friesland die plannen bedachten voor futuristische steden. Ze namen hiervoor het Spoordokgebied als uitgangspunt.

Voordat de kunstenaars aan het werk gingen, lieten ze zich eerst bijpraten door een stedenbouwkundige van de gemeente. Ze hoopten hun ideeën later via een symposium te presenteren aan de gemeente en ontwikkelaars, maar daar is het uiteindelijk niet van gekomen. Jammer, vindt Visser, want het gebied in Leeuwarden laat hem niet meer los.

In zijn werkkamer in Surhuisterveen toont hij een maquette van het gebied met hierop twaalf torens. Hiervoor nam hij de Achmeatoren als uitgangspunt, maar die is slechts 114 meter hoog. Als je werkelijk dui-

zenden mensen wil huisvesten en ook nog ruimte wil overhouden voor groen, dan moet je hoger bouwen, stelt hij.

Vandaar zijn idee voor twaalf wolkenkrabbers. Ze worden een stuk hoger dan de Maastoren in Rotterdam: dat is nu nog Neerlands hoogste gebouw. Visser maakte onderlinge verbindingen tussen zijn wolkenkrabbers. Sommige van deze plateaus zijn bedekt met groen: hier gaat het dus om een soort parken op hoogte. Andere delen bevatten water: het zijn luchtvijvers. Zulk water en groen zijn goed voor de bewoners, maar ook om de temperatuur 's zomers te dempen, zegt Visser.

Hoe hoger de woontorens, des te meer ruimte blijft er over op maaiveld. Dit geeft Visser de mogelijkheid om ten westen van de wolkenkrabbers een uitgebreid groen gebied in te richten. Aan de westzijde bij verffabrikant Zandleven ziet Visser een stadstheater voor zich. Het groene gebied strekt zich uit tot over het spoor naar Huizum-West. Dat past ook binnen de ideeën van de gemeente die het spoor wil verlagen.

Gemeenten en ontwikkelaars kiezen te vaak voor standaardprocedures en grote architectenbureaus, vindt Visser: „It moaie fan keunstners en fisionêrs is dat sy frij tinke.” Dat levert originelere ideeën op. Zelf

Hoe hoger de woontorens, hoe meer ruimte over op maaiveld

is hij van oorsprong bouwkundig tekenaar, maar hij deed een kunstopleiding om creatiever naar de wereld te leren kijken.

Bij zijn maquette liet hij zich inspireren door de in Leeuwarden geboren kunstenaar Maurits Cornelis Escher. Die maakte een tekeningen-serie onder de naam ‘Metamorphosis’, waarin hij vormen in elkaar liet overvloeien. De overgangen van zo'n ontwerp vormden de ‘onderleg-

ger’ voor Vissers plan. Eschers tekeningen liet hij ook terugkeren op een gebouw ter hoogte van de oude Aegonparkeergarage. Dat is de ‘HUB’, zegt Visser. Dit parkeer- en overstappunt biedt mensen de gelegenheid om over te stappen vanuit de fiets en auto op andere vervoersmiddelen. De gemeente wil daar ook een HUB bouwen.

De wolkenkrabbers hebben nog een paar kenmerken die anderen kunnen inspireren, denkt Visser. Op het dak komen uiteraard zonnepanelen, maar op de verdieping daaronder ziet hij interne windmolens voor zich. „It waait hurd op dy hichte.” Met opstijgende lucht en neervallend water en warmteopslag zijn er allerlei energieoplossingen te be-

denken, voorspelt Visser.

Het laat zich raden dat de gemeente niet alle ideeën zomaar zal overnemen. Denk bijvoorbeeld aan het ministerie van Defensie dat vanwege de vliegbasis geen gebouwen hoger dan 45 meter toestaat in westelijk Leeuwarden. Zo zijn er wel meer beperkingen te bedenken. Als je je hierdoor vooraf laat afremmen, kun je nooit tot mooiere oplossingen komen, stelt Visser.

De gemeente maakte deze maand afspraken met eigenaren en ontwikkelaars voor het oostelijke deel van het Spoordokgebied: de zone nabij het busstation, het oude postsorteercentrum en het winkelcentrum waar vroeger de Jumbo zat. Hier zouden vanaf 2025 de eerste appartementen gebouwd moeten worden.

Veel Leeuwarders zijn benieuwd hoe deze gebouwen er straks uitzien, maar de uitwerking komt later. Dat is een taak voor bureau Vakwerk, waarvoor de uit Goutum afkomstige rijksbouwmeester Francesco Veenstra werkt.

Ook bij de torens die Visser op zijn maquette heeft staan, vraag je je af: welke kleur krijgen ze? Bestaat het uiterlijk uit baksteen, marmer hout of iets anders? Die vragen zijn nog open, zegt Visser. Hij streeft naar „sa min mooglik beton en it leafste sirkulêre materialen.”

